

O BOSANSKOME JEZIKU

Najvažniji historijski dokument u bosanskom jeziku nalazi se u poznatoj Povelji Kulina bana izdatoj Dubrovčanima. Povelja Kulina bana je osnovni historijski, kulturni i politički document koji govori ne samo o postojanju bosanske države i neovisnosti njenog vladara nego je i jedinstven dokument koji svjedoči o postojanju bosanskog jezika. Taj fundamentalni dokument je jedinstven i po tome što je jezik na kojem je pisan identičan sa govornim jezikom koji se u Bosni govorio u 12. vijeku ali je i njegova vrijednost utoliko veća što je po svojim jezičkim osobinama čitljiv svakome Bošnjaku i danas na isti način kao što je bio u vrijeme svog nastanka. Taj dokument bosanskog jezika se razlikuje od svih pisanih dokumenata koji su nastali kod okolnih slavenskih naroda s obzirom na to da su svi dokumenti Srba I Hrvata koji potiču iz tih vremena danas gotovo nečitljivi za običnog pa i ne samo običnog čitaoca što ukazuje na postojanje razlika između jezičkih stanja koje su vladale u govornoj praksi i pismenoj komunikaciji. Nijedan dugi pisani pa i govorni jezički oblik nije sačuvan i nema takav kontinuitet svoga jedinstva i značenja kao što to ima bosanski jezik. Ta činjenica govori da je veoma rano, već početkom 13. vijeka u Bosni bio konstituiran jezički model koji je svojim fonetskim morfološkim sintaksičkim i semantičkim osobinama bio toliko utemeljen u jezičkoj praksi s jedne strane a toliko savršen u svome funkcioniranju da nije bilo potrebe da se on kroz 900 godina nama poznate jezičke prakse radikalnije mijenja. To ne samo da je legitimiralo jezičku praksu nego je dokazivalo da i ime tog jezika tj. naziv bosanski jezik odgovara jednoj duhovnoj tvorevini koja ima trajnu vrijednost.

Ono što je bitno za Bosnu uopće, bitno je i za bosanski jezik da on izrasta iz načela slobode a to znači da jezik nije ni socijalno ni vjerski ni politički segmentiran i podijeljen zbog čega postoji veliki stupanj jedinstva između govora običnih Bošnjana i zvaničnih dokumenata koje je izdavala bosanska državna kancelarija. Upravo zbog tih osobina bosanski jezik je i mogao da se održi u situaciji u kojoj su njegovi govornici živjeli u svim vjerskim i političkim podjelama koje su se na prostoru njihove zemlje događale i da kao sredstvo komunikacije i osnova duhovnosti osigura jedinstvo značenja i vrijednosti svih duhovnih tvorevina koje su nastale na prostoru Bosne stoga je bosanski jezik mogao biti onemogućen u svome djelovanju samo primjenom nasilnih metoda tj. primjenom zabrane originalnih i nametanjem upotrebe drugih jezičkih modela koji će se u drugoj polovini 19. i tokom 20. vijeka pojaviti na našem prostoru.

Ono što karakterizira bosanski jezik je, dakle, činjenica da je on bio zreo, razvijen, adekvatan i da se pokazao kao veoma uspješno sredstvo komunikacije među svim ljudima koji žive na bosanskom prostoru i da je odigrao veliku ulogu u stvaranju onoga što se naziva bosansko duhovno jedinstvo i zajedničko osjećanje ljubavi prema svome jeziku i svojoj zemlji. Koliko je bosanski jezik bio savršen u onome što su bile njegove najbitnije osobine a to je konzistentnost u formama i stabilnost u značenju njegovih elemenata pokazuje najbolje činjenica da kada su protagonisti novih državno-pravnih i političkih ideja kao što su ilirizam i druge ideje ujedinjavanja slavenskih naroda na ovim prostorima, tražili onaj jezički model čije će osobine najuspješnije djelovati na ostvarenje duhovnog jedinstva i jedinstvenog nacionalnog osjećanja upravo model bosanskog jezika uzeli kao osnovu izgradnje onoga što su definirali kao jezičku osnovu ujedinjavanja naših naroda.

Ono što nije bilo opravdano i čak nije bilo dozvoljeno sa stanovišta poštovanja historijske istine i naučne etike, sastoji se u činjenici da su tvorci jezičkog sporazuma Srba i Hrvata sakrili identitet i naziv jezičkog modela koji stoji u osnovi procesa ujedinjavanja a to je naziv bosanski jezik i budućem zajedničkom jezičkom modelu dali ime srpski i hrvatski jezik odnosno kako ga je Vuk Karadžić nazvao južno narječje mada je od samog početka bilo jasno da se ono što su oni definirali kao osnovu srpskog i hrvatskog jezika moralo posebnim procesima uvoditi u praksu jezičke komunikacije i na srpskom i na hrvatskom prostoru. Ta činjenica najbolji je dokaz da je ime srpsko-hrvatski jezik bilo neautentična i loša zamjena za izvorno ime koje je glasilo bosanski jezik. Svaki od naroda koji je ulazio u ove odnose mogao je usvajajući jedan određeni jezički model da ga imenuje kako je želio pa i sopstvenim imenom ali nije mogao i nije smio poštujući istinu da svojim izborom poništi pravo jednog ravnopravnog slavenskog naroda kao što je bosanski narod toga doba da ime njegovoga jezika bude također sastavni dio one jezičke osnove na koje se očekivalo razvijanje duhovnog i političkog jedinstva slavenskih naroda na Balkanu.

Ovo očevidno nasilje koje je izvršeno nad imenom i onim što je bosanski jezik sa sobom nosio a to je specifično osjećanje za Bosnu kao zasebnu jedinstvenu historijsku i duhovnu tvorevinu imalo je veoma negativne posljedice po razvoj odnosa među našim narodima, po slobodan razvoj duhovnog stvaranja i izražavanja posebno bošnjačkog naroda i predstavljalo je jedan od najtežih elemenata pritiska na Bošnjake i njihovo pravo da se duhovno i u svakom drugom pogledu oslanjaju na hiljadugodišnju tradiciju svoga jezika kao sredstva međusobne komunikacije i duhovnog stvaranja uopće. Do koje mjere na različite načine biva oživljena i provođena praksa koja zapravo potiče iz negacije Bosne i bošnjačkog naroda pokazuje najbolje činjenica da ako su politički razvoj i njegovi dramatični oblici donijeli nužnost da se priznaje postojanje bošnjačkog naroda koji je svoju egzistenciju odbranio u najtežem ratu kojeg je ikad vodio, ako je bilo nemoguće čak i primjenom nesrazmjerne sile poništiti postojanje Bosne i Hercegovine kao zemlje i kao države pokušava se opet zaobilaznim putem i radikalnim metodama onemogućiti da te sačuvane vrijednosti postanu uporišta budućnosti Bošnjaka tj. pokušava se ponovo uvesti zabrana upotrebe bosanskoga jezika odnosno uvodi se neka vrsta "Damnatio memoriae" tj. zaborava postojanja ičega bosanskog čime se nastoji u svijest ljudi duboko urezati želja i stav da Bosna nestane kao što nestaje i njen jezik.

Mi Bošnjaci smo svjesni toga da dijelimo i teritoriju i državu ali i vrlo bitne elemente kulture i tradicije koji nose karakter bosanskog porijekla i smisla zbog toga se ne želimo ni pod koju cijenu odreći činjenice da je naš jezik funkcionirao veoma uspješno kao bosanski jezik hiljadu godina, da sadrži bit smisla našeg historijskog postojanja "Jezik je kuća bitka) i da savršeno dobro izražava ono što je sadržina i smisao našeg osjećanja za sopstvenu zemlju a to je da nam je zemlja, da su nam ljudi, da su nam tradicije zajedničke tj. bosanska. Stoga će Bošnjačka akademija nauka i umjetnosti insistirati i provesti sve što je neophodno a to znači sva istraživanja koja se tiču bosanskog jezika kako bi mu se u svim aspektima i na sve naukom omogućene načine vratilo njegovo dostojanstvo, njegovo mjesto i uloga u našem životu i u životu naše zemlje i države.

NEGIRANJE BOSANSKOGA JEZIKA JE NEGIRANJE BOŠNJAKA I DRŽAVE BIH

Bosanski jezik ima svoje utemeljenje u stotinama godina historije države BiH. On je sebe kroz prošlost nazvao bosanskim i on je, primarno, jezik bošnjačkih naroda te svih onih koji BiH doživljavaju kao svoju domovinu.

Bosanski jezik je i jezik bosanskog duha i ideja Bosne, koji se najbolje izražavaju u i sa tim jezikom. Kontinuirano negiranja bosanskog jezika je jedan od ključnih segmenata velikosrpske politike. Negiranja bosanskog jezika je još jedan dokaz nemogućnosti opstojanja entiteta nastalog na genocidu, dobro homogeniziranom, s permanentnom separatističkom intencijom. Negiranje bosanskog jezika je jedan od bitnih ciljeva srpskog historijskog pamćenja za nastavak morbidne velikosrpske ideologije i glavno oruđe u izvrtanju historijskih činjenica za ciljano debljanje i učvršćavanje granica manjeg bosanskohercegovačkog entiteta.

Bošnjački narod zapravo sebe legitimira sa bosanskim jezikom. Ne postoji nijedan fenomen svijesti kroz koji se bolje oslikava bošnjačka prošlost, sadašnjost i budućnost, nego što je to bosanski jezik. Naziv bosanski jezik jeste aspiracija i na državu BiH jer je nastajao na bosanskohercegovačkoj zemlji. Bosanski jezik je neosporna, naučno utemeljena, historijska i kulturološka činjenica. Kao što Bošnjaci imaju pravo da svoj jezik imenuju bosanskim, tako isto bosanski jezik je bio, jeste i ostaće ključna dimenzija države BiH. Nikada, niko i nigdje nije prisiljavao neki narod na to kako će zvati svoj jezik. Svaki narod ima pravo da zove svoj jezik kako on hoće. U našem slučaju, imamo povijest, imamo gramatike i rječnike bosanskog jezika stare više 100 godina, tako da su i naučne činjenice na našoj strani. Na kontinuirano negiranje bosanskog jezika je opasno odgovoriti šutnjom i pasivnošću političke, akademske i kulturne elite. Ovdje treba da se uključe institucije na svim nivoima, a te institucije mogu aktivirati ljudi čija pozicija je takva da imaju tu moć. Za taj proces odavno postoje sudske činjenice, a sada i moralne i ljudske.

Bosanski jezik je bio, jeste i ostat će ključna dimenzija države BiH

Na kraju, nije cilj dokazati bošnjaštvo, bosanski jezik i bosansko-hercegovačku državu i društvo, nego pokazati historijsku utemeljenost navedenih kategorija. Zato nema potrebe objašnjavati nacionalno ime Bošnjak, ime jezika bosanskog i ime države BiH. Ja ih samo promoviram kao prirodno pravo na bošnjačku i bosanskohercegovačku tradiciju. Dakle, negiranje bosanskog jezika je negiranje bošnjačkog naroda i negiranje države BiH. Bošnjačka dijaspora ulaže napore da se odupre jezičkoj asimilaciji. Svjesni da je bosanski jezik, ovakav kakav je sada, vrlo podložan asimilaciji jer je praktički državno nezaštićen jezik, svjesni da bosanski jezik nema onaj tretman koji u civiliziranom svijetu jedan jezik ima, svjesni da u bošnjačkom mentalitetu postoje nedoumice u odnosu na vlastiti jezik, sjevernoamerički Bošnjaci su se organizovano i institucionalno suprostavili nemilosrdnim mehanizmima asimilacionih procesa u američkom Melting potu i kanadskom Kulturnom mozaiku, koji su kao usisivači zaprijetili usisavanju jezičkog identiteta američkih i kanadskih Bošnjaka. A, izgubiti jezički identitet znači izgubiti nacionalni identitet, ali što je još važnije izgubiti i vlastiti kulturni identitet.

Bošnjaci kao evropski, kosmopolitski narod sa svojom državom u Evropi imaju pravo da svoj jezik

imenuju bosanskim. Bosanski jezik je bio, jeste i ostat će ključna dimenzija države BiH po kojoj je ona jedinstvenija od svih drugih zemalja sa zajedničkom jezično govornom supstancom.

Refleksije na izjave veliko nacionalista koji pokušavaju osporiti ključne segmente bošnjačkog identiteta

BOŠNJACI IMAJU PRAVO NA SVOJ BOSANSKI JEZIK, KAO MEĐUNARODNU, HISTORIJSKI NAUČNU ČINJENICU

Pitanje očuvanja bosanskog jezika jeste pitanje očuvanja bošnjačkog identiteta i bosanskohercegovačke teritorijalne, državne i društvene pripadnosti. Tako je pitanje očuvanja bosanskog jezika i pitanje očuvanja države Bosne i Hercegovine

Ovaj kometar posvećujem pokušaju osporavanja jednog od najbitnijih segmenata bošnjačkog identiteta, bosanskog jezika. Namjera komentara nije da učestvujem u apsurdnim polemikama sa onima koji nastavljaju agresivno genocidnu politiku ratnih zločinaca Slobodana Miloševića, Radovana Karadžića, Ratka Mladića i drugih, koji se po ko zna koji put drsko usuđuju da čitavom jednom narodu, njegovoj historiji, kulturi, tradiciji i državi u kojoj taj narod ponosno živi, nameću fasizoidne ideje i norme koje za cilj imaju uništenje bošnjačkog naroda u cilju podjele zemlje i države Bosne i Hercegovine. Nemam namjeru polemizirati ni sa pojedinim bošnjačkim političkim establišmentom koji uporno šuti na sve glasnija osporavanja bošnjačkog identiteta i zbog kojih se bosanski standardni jezik nalazi u teškoj situaciji bez bilo kakve strategije države i nacije u odnosu na jezik, što otežava očuvanja jezičkog, a time i nacionalnog identiteta. Jer standardni jezik bez države, a ono što je u Dejtonu napravljeno od Bosne i Hercegovine ne liči na državu, zapravo da gotovo ne može funkcionirati.

Želim se obratiti svome napaćenom narodu, rasutim kako u svojoj državi, tako i diljem svijeta. Narodu koji je sebe i svoju državu spasio u agresiji i genocidu, kada su ga na milost i nemilost agresora ostavili razni subjekti internacionalne zajednice, oduzimajući mu osnovno pravo, pravo na odbranu.

U pogledu bosanskog jezika nema se šta ubjeđivati i dokazivati. Bošnjaci su svoj identitet davno vezali za bosanski jezik. Historija je tu vezu ostavila u amanet bošnjačkom narodu. «Bosanski jezik jeste jezik Bošnjaka i svih onih koji ga pod tim imenom osjećaju svojim. Korišćenjem naziva bosanski jezik Bošnjaci slijede nominaciju svoga jezika čiji se kontinuitet može pratiti od bosanskog srednjovjekovlja do danas, a koji je bezbroj puta potvrđen u upravno-pravnim spisima, narodnim govorima, bošnjačkoj usmenoj i pisanoj književnosti te u različitoj literaturi na slavenskim i drugim jezicima”.[1]

Zato poručujemo jasno i glasno našem bošnjačkom narodu, sve dileme oko jezika su vještački nametnute. Bošnjaci govore bosanskim jezikom, bošnjačka historija, književnost, kultura, filmska, pozorišna i druga umjentost je pisana na bosanskom jeziku.[2]

Normiranje jezika je historijsko, naučno, lingvističko, ne političko pitanje. Sama historija je

odredila naziv jezika kojim govore Bošnjaci. Zato Bošnjaci svoje historijsko pamćenje, svoju kulturnu tradiciju, svoju jezičku i drugu baštinu baziraju na jednoj i jedinoj vezi, sa svojom zemljom i državom Bosnom i Hercegovinom. Bosanski jezik je međunarodna, historijska činjenica, činjenica priznata na svim slavenskim katedrama u svijetu, činjenica koja je kodifirana u svijetu, činjenica koja je kanonizirana u književnosti, filmskoj, pozorišnoj i svakoj drugoj umjetnosti. Na popisu stanovništva 1991. godine više od 1.640,000 građana Bosne i Hercegovine se izjasnilo da im je maternji jezik bosanski.

Bošnjačka dijaspora ulaže napore da se odupre jezičkoj asimilaciji. Svjesni da je bosanski jezik, ovakav kakav je sada, vrlo podložan asimilaciji jer je praktički državno nezaštićen jezik, svjesni da bosanski jezik nema onaj tretman koji u civiliziranom svijetu jedan jezik ima, svjesni da u bošnjačkom mentalitetu postoje nedoumice u odnosu na vlastiti jezik, sjevernoamerički Bošnjaci su se organizovano i institucionalno suprostavili nemilosrdnim mehanizmima asimilacionih procesa u američkom Melting potu i kanadskom Kulturnom mozaiku, koji su kao usisivači zaprijetili usisavanju jezičkog identiteta američkih i kanadskih Bošnjaka. A, izgubiti jezički identitet znači izgubiti nacionalni identitet, ali što je još važnije izgubiti i vlastiti kulturni identitet.

Bošnjačka dijaspora na sjevernoameričkom kontinentu, organizovanom akcijom svojih organizacija je zaštitila svoj jezički identitet i oduprijela se asimilaciji. U Sjevernoj Americi bosanski jezik je priznat od američke i kanadske vlade kao "World Heritage Language". Po osnovu tog priznanja u SAD i Kanadi je pod pokroviteljstvom američke i kanadske vlade otvoreno oko 30 škola bosanskog jezika u kojima mladi Bošnjaci i svi drugi koji to žele, uče bosanski jezik. Tako su američki i kanadski Bošnjaci našli svoju maticu u svome bosanskom jeziku, ako je već nemaju u matici. Tako su sjevernoamerički Bošnjaci kroz priznanje svoga jezika u zemljama u kojima se privremeno nalaze, kroz svoje škole bosanskog jezika bar usporili, ako ne zaustavili samoiščašenje od svog vlastitog duhovnog, kulturnog, tradicijskog i svakog drugog žilišta, omogućili da bošnjački čovjek ne izgubi spremnost da prihvatiti drugog sa svim njegovim drugostima, te drugosti jednako uvaži kao i vlastitos, te sačuvali vezu bošnjačkog čovjeka sa cjelinom svijeta koji ga okružuje u američkom i kanadskom društvu. Kroz borbu za priznanje bosanskog jezika, kao sredstva komunikacije i govora, sjevernoamerički Bošnjaci su na jednom od najrazvijenijih teritorija ljudske bitisanosti svjedočili da je Bosna i Hercegovina dragocjena planetarna multilateralnost života koja je milenijski sedimentirana i kao takva morala bi biti, po prirodi stvari, tako tretirana kod svih ključnih centara moći na planeti Zemlji. Kroz borbu za priznavanje i očuvanje bosanskog jezika, američki i kanadski Bošnjaci su svjedočili da Bosna i Hercegovina nije parče planete na kome su se susrele pa onda sukobile različite vjere, kulture i tradicije, već obrnuto – planetarno čvorište na kome su se one srele i plodonosno uvezale.

Prema relevantnim istraživanjima očekivati je da se više od 60 posto građana izjasni da govori bosanskim jezikom. Na taj način će bosanski jezik biti domaćim i međunarodnim aktima verifikovan kao jezik kojim govori većina građana Bosne i Hercegovine, a to će dodatno učvrstiti ostale atribute države Bosne i Hercegovine. Zato su negatori države Bosne i Hercegovine krenuli u akciju da što manji broj građana svoj jezik naziva bosanskim jezikom. Ali istinski građani i patriote Bosne i Hercegovine neće pasti pred pritiscima i svoj jezik će imenovati stvarnim imenom - bosanski jezik.

Na kraju poruka svima onima koji bezuspješno pokušavaju negirati bošnjački identitet. Bošnjački identitet je vrlo stabilan. Ta stabilnost je izrasla iz agresije i genocida, iz kulturocida, ekocida, etnocida urbicida, elitocida, iz strašnih, čovjeku i civilizacije nepojmljivih mučenja, u koncentracionim logorima smrti, iz nezamislivih zločina silovanja. U strašnim mukama Bošnjaci su fizički sebe odbranili, odbranili svoj identitet, sačuvali svoju zemlju, odbranili svoju državu, sačuvali društvo čiju okosnicu čini Ideja Bosne i Bosanski duh. Zato će se Bošnjaci na sljedećem popisu izjasniti kao Bošnjaci koji govore, pišu i čitaju bosanski jezik.

Izvori:

[1] Povodom sve ucestalijih osporavanja prava Bošnjacima da svoj jezik imenuju njegovim historijskim imenom, okupljeni u Institutu za bošnjačke studije pri Matičnom odboru BZK "Preporod" u Sarajevu, saopćavamo javnosti da naš zajednički stav o tom pitanju – koji ovjeravamo svojim potpisima – iskazuje sljedeća

P O V E L J A o bosanskom jeziku

1. Bosanski jezik jeste jezik Bošnjaka i svih onih koji ga pod tim imenom osjećaju svojim.
2. Korišćenjem naziva bosanski jezik Bošnjaci slijede nominaciju svoga jezika čiji se kontinuitet može pratiti od bosanskog srednjovjekovlja do danas, a koji je bezbroj puta potvrđen u upravno-pravnim spisima, narodnim govorima, bošnjačkoj usmenoj i pisanoj književnosti te u različitoj literaturi na slavenskim i drugim jezicima.
3. Bez obzira na slična ili različita mišljenja o zajedničkom i posebnom u standardnim jezicima nastalim na temelju srednjojužnoslavenskog dijasistema – a koji čini glavninu južnoslavenske jezičke zajednice – smatramo da je u svakom od narodnosnih tokova riječ o jeziku koji Srbi odvajkada nazivaju srpskim, Hrvati hrvatskim, a Bošnjaci bosanskim.
4. Manipuliranja nazivom bosanski jezik u političke svrhe – kojih je u pojedinim razdobljima prošlosti Bosne bilo, uporedo s manipulacijama imenom bošnjačkog naroda – kao ni upotreba ove sintagme u regionalnom značenju, ne dovode u pitanje vjerodostojnost korišćenja ovog naziva kod Bošnjaka u narodnosnom smislu..
5. Istrajavajući na upotrebi historijskog imena za svoj jezik, Bošnjaci u Bosni i Hercegovini i šire ne ugrožavaju ničija prava niti prisvajaju nešto što im ne pripada. U tom smislu, korišćenje naziva bosanski jezik ne uključuje nikakvu težnju ka unifikaciji i unitarizaciji na prostoru Bosne i Hercegovine.
6. Pokušaji da se Bošnjacima, umjesto historijski potvrđenog te u praksi usvojenog naziva bosanski jezik nametne bošnjačka nominacija jezika predstavljaju politiziranje koje je posljedica preživjelog a neprevladanog srpskog i hrvatskog paternalizma i negiranja bošnjačke nacionalne samosvojnosti.
7. Ističući legitimno pravo da svoj jezik nazivaju njegovim historijskim i u narodu ukorijenjenim imenom, Bošnjaci podržavaju jednaka prava drugih naroda u Bosni i Hercegovini i šire, a smatraju dobrodošlim lingvistička istraživanja i zalaganja u kulturi koja će omogućiti naše bolje upoznavanje i međusobno uvažavanje.

Potpisnici Povelje pozivaju političke predstavnike, vjerske prvake, kulturne djelatnike i sve sudionike javne riječi, a naročito prosvjetne radnike na svim razinama obrazovanja da podrže te u praksi zastupaju i provode načela iznesena u ovom dokumentu.

Sarajevo, 21. 3. 2002.

Potpisnici Povelje (ukupno 60 potpisnika):

Ahmed Aličić, Nijaz Alispahić, Azra Begić, Đenana Buturović, Mustafa Cerić, Ibrahim Cedić, Srebren Dizdar, Enes Duraković, Ferida Duraković, Nijaz Duraković, Ibrahim Festić, Šaćir Filandra, Muhamed Filipović, Lamija Hadžiosmanović, Sabira Hadžović, Rešid Hafizović, Hadžem Hajdarević, Adil Hajrić, Senahid Halilović, Hivzija Hasandedić, Irfan Horozović, Dževad Hozo, Ahmet Hromadžić, Muhamed Huković, Meliha Husedžinović, Omer Ibrahimagić, Nedžad Ibrisimović, Mustafa Imamović, Dževad Jahić, Ibrahim Kajan, Dževad Karahasan, Enes Karić, Ibrahim Kemura, Zilhad Ključanin, Ibrahim Krzović, Enes Kujundžić, Tvrtko Kulenović, Džemaludin Latić, Amir Ljubović, Munib Maglajlić, Rusmir Mahmutcehajić, Emina Memija, Teufik Muftić, Hasnija Muratagić-Tuna, Jasmina Musabegović, Sadudin Musabegović, Zaim Muzaferija, Fehim Nametak, Muhamed Nezirović, Enes Pelidija, Midhat Riđanović, Abdulah Sidran, Adnan Silajdžić, Avdo Sofradžija, Abdulah Šarčević, Arif Tanović, Ilijaš Tanović, Elbisa Ustamujić, Esad Zgodić, Jusuf Ziga.

[1] Bosanskim jezikom je pisao pismo dubrovačkim vlastima bosanski vladar Kulin ban još 1189. godine, bosankim je svoj jezik nazivao Ivan Frano Jukić, bosanko-turski riječnik je 1631. godine napisao Muhamed Hevaji Uskufi, bosanski jezik je zvanično ime jezika u BiH u vrijeme Austro-ugarske vladavine, a 1890. godine je sačinjena i Gramatika bosanskog jezika za srednje škole. To su neizbrisive historijske činjenice, kao što je neizbrisiva i istina da je bosanski jezik sastavni dio bošnjačkog i bosanskog identiteta od pamtivijeka kao i danas u Bosni i Hercegovini.